

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 12.5.2003
KOM(2003) 263 endelig

Forslag til

RÅDETS AFGØRELSE

**om undertegnelse på Fællesskabets vegne af protokollen om civilretligt ansvar og
erstatning for skader forårsaget af grænseoverskridende virkninger af industriulykker
på grænseoverskridende vandområder**

(forelagt af Kommissionen)

BEGRUNDELSE

Efter Baia Mare cyanidudslippet i Rumænien i januar 2000 og efterfølgende foranstaltninger truffet af den schweiziske regering, besluttede styrelsesorganerne for FN/ECE Konvention om beskyttelse og udnyttelse af grænseoverskridende vandløb og internationale søer, Helsinki 1992 ("vandskyttelseskonventionen"), og for FN/ECE Konvention om grænseoverskridende virkninger af industriulykker, Helsinki 1992 ("industriulykkekonventionen"), at der skulle indledes et mellemstatsligt forhandlingsforløb med henblik på vedtagelse af en aftale om privatretligt ansvar for grænseoverskridende skader forårsaget af farlige aktiviteter inden for rammerne af begge konventioner.

Forhandlingerne om dette juridisk bindende instrument (herefter protokollen) om civilretligt ansvar og erstatning for skader forårsaget af grænseoverskridende virkninger af industriulykker på grænseoverskridende vandområder begyndte i 2001 og blev afsluttet i februar 2003 inden for rammerne af FN/ECE. Protokollen vil være åben for undertegnelse på den femte Ministerkonference "Miljø for Europa", der afholdes i Kiev i maj 2003.

Anvendelsen af principperne om, at miljøskader som prioritet bør afhjælpes ved kilden, at der træffes forebyggende foranstaltninger, og at "forureneren-betaler", er af stor vigtighed for miljøbeskyttelsen og er i stor udstrækning blevet anerkendt som grundlag for de internationale og nationale ansvarsordninger.

Formålet med protokollen er at fastsætte regler for det civilretlige ansvar for skader, der opstår i forbindelse med sager, der henhører under de to ovennævnte konventioner. Formålet med protokollen er således at tilvejebringe en overordnet ordening for civilretligt ansvar og for passende og hurtig erstatning for skader, der opstår i forbindelse med grænseoverskridende virkninger af industriulykker i grænseoverskridende vandområder i en anden part end den part, hvori industriulykken fandt sted.

Protokollen giver skadelidte kompetence til at anlægge sag mod forureneren og den tredjepart, der har forårsaget skaden. Begrebet skade dækker traditionelle skader (på personer og ejendom) samt miljøskader (erstatning for udgifterne til genopretning og forebyggende foranstaltninger). I denne forbindelse fastsættes der økonomiske grænser for driftsherrens objektive ansvar og ubegrænset culpa-baseret ansvar suppleret med obligatorisk forsikring eller andre former for finansiel sikkerhed.

Der er også tale om at give adgang til oplysninger og tilsvarende adgang til klage og domstolsprøvelse for at fremme protokollens målsætninger (artikel 8, stk. 5). I denne forbindelse er protokollen fuldt ud i overensstemmelse med den eksisterende EF-lovgivning om offentlig adgang til miljøoplysninger¹.

Med hensyn til procedurer indeholder protokollen bl.a. bestemmelser vedrørende de kompetente domstole (artikel 13), voldgift (artikel 14), litis pendens og beslægtede søgsmål (artikel 15) og gensidig anerkendelse og fuldbyrdelse af domme (artikel 18).

¹ EUT L 41 af 14/2/2003, s. 26. Direktiv 2003/4/EF af 28. januar 2003 om offentlig adgang til miljøoplysninger.

Protokollen indeholder en særlig artikel, som fastsætter bestemmelser for forholdet mellem protokollen og de eksisterende EF-regler om sager, der falder ind under dens enekompetence (jurisdiktion, beslægtede søgsmål, gensidig anerkendelse og fuldbyrdelse af domme). I disse sager har EF-reglerne forrang for anvendelsen af protokollens bestemmelser på de betingelser, der er fastsat i selve protokollen.

Det skal også bemærkes, at protokollen har til formål at hindre forskelsbehandling mellem nationale og grænseoverskridende ofre for samme hændelse, idet de sidstnævnte ofre efter egen anmodning "frit kan vælge lovgivning".

Det Europæiske Fællesskab er kontraherende part i både vandbeskyttelseskonventionen og industriulykkekonventionen. Ligesom alle andre parter er Fællesskabet bundet af deres fælles bestemmelse, i henhold til hvilken "parterne støtter egnede internationale bestræbelser på at udarbejde regler, kriterier og procedurer for så vidt angår erstatningsansvar".

Som et resultat af disse faktorer, og fordi protokollen vil styrke de eksisterende foranstaltninger vedrørende sikkerhed og forebyggelse af skader forårsaget af industriulykker, vil den bidrage til fuldførelsen og gennemførelsen af målsætningerne for Fællesskabets miljøpolitik i overensstemmelse med traktatens artikel 174.

På baggrund af ovenstående betragtninger bør Fællesskabet med forbehold af senere indgåelse undertegne protokollen om civilretligt ansvar og erstatning for skader forårsaget af grænseoverskridende virkninger af industriulykker på grænseoverskridende vandområder. Det skal bemærkes i denne forbindelse, at som en part vil Fællesskabet være bundet af protokollens krav i det omfang, dets aktiviteter falder inden for protokollens anvendelsesområde.

Forslag til

RÅDETS AFGØRELSE

om undertegnelse på Fællesskabets vegne af protokollen om civilretligt ansvar og erstatning for skader forårsaget af grænseoverskridende virkninger af industriulykker på grænseoverskridende vandområder

RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION HAR -

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, særlig artikel 175, stk. 1 og artikel 67, sammenholdt med artikel 300, stk. 2, første afsnit, første punktum,

under henvisning til forslag fra Kommissionen, og

ud fra følgende betragtninger:

- (1) Det Europæiske Fællesskab er kontraherende part i både FN/ECE-konventionen om beskyttelse og udnyttelse af grænseoverskridende vandløb og internationale søer², og konventionen om grænseoverskridende virkninger af industriulykker³. Det Europæiske Fællesskab er bundet af deres fælles bestemmelse om at støtte egnede internationale bestræbelser på at udarbejde regler for så vidt angår erstatningsansvar;
- (2) I henhold til en rådsbeslutning af 24. februar 2003 deltog Kommissionen på Fællesskabets vegne, i samråd med repræsentanterne fra medlemsstaterne, i forhandlingerne i den stående arbejdsgruppe vedrørende protokol om civilretligt ansvar og erstatning for skader forårsaget af grænseoverskridende virkninger af industriulykker på grænseoverskridende vandområder;
- (3) Som et resultat af disse forhandlinger blev teksten til protokollen færdiggjort den 27. februar 2003, og protokollen vil være åben for undertegnelse i forbindelse med den femte Ministerkonference "Miljø for Europa" i Kiev, Ukraine, den 21.-23. maj 2003;
- (4) Protokollen vil bidrage til at beskytte miljøet, idet den sørger for en effektiv anvendelse af princippet om, at miljøskader som prioritet bør afhjælpes ved kilden, at der træffes forebyggende foranstaltninger, og at "forureneren betaler"; Det Europæiske Fællesskab har i henhold til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, særlig artikel 175, stk. 1, kompetence til at indgå internationale aftaler og opfylde de forpligtelser, de medfører, når de bidrager til bestræbelserne på at nå målene i EF-traktatens artikel 174, stk. 1;

² EFT L 185 af 5.8.1995, s. 42-58.

³ EFT L 326 af 3.12.1998, s. 1-4.

- (5) Artikel 13, 15 og 18 regulerer sager, som påvirker fællesskabsregler som fastsat i Rådets forordning (EF) nr. 44/2001 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område⁴. Aftalen indeholder nødvendige bestemmelser, der sætter medlemsstater, der er parter i protokollen, i stand til at anvende de eksisterende EF-regler.
- (6) Kommissionen har på Fællesskabets vegne indgået en aftale om civilretligt ansvar for grænseoverskridende skade forårsaget af farlige aktiviteter inden for anvendelsesområdet af konventionen om beskyttelse og udnyttelse af grænseoverskridende vandløb og internationale søer og konventionen om grænseoverskridende virkninger af industriulykker.
- (7) Det er passende, at protokollen om civilretligt ansvar og erstatning for skader forårsaget af grænseoverskridende virkninger af industriulykker på grænseoverskridende vandområder undertegnes på Fællesskabets vegne, med forbehold af efterfølgende indgåelse -

TRUFFET FØLGENDE AFGØRELSE:

Eneste artikel

Rådets formand bemyndiges herved til at udpege den (de) person(er), der er beføjet til på Fællesskabets vegne og med forbehold af senere indgåelse at undertegne protokollen om civilretligt ansvar og erstatning for skader forårsaget af grænseoverskridende virkninger af industriulykker på grænseoverskridende vandområder, og at give dem de nødvendige beføjelser hertil.

Udfærdiget i Bruxelles, den [...]

*På Rådets vegne
Formand*

⁴ EFT L 12 af 16.1.2001, s. 1-23.

BILAG A:

UDKAST TIL PROTOKOL OM CIVILRETTLIGT ANSVAR OG ERSTATNING FOR SKADER FORÅRSAGET AF GRÆNSEOVERSKRIDENDE VIRKNINGER AF INDUSTRIULYKKER PÅ GRÆNSEOVERSKRIDENDE VANDOMRÅDER

Parterne i denne protokol

Som henviser til de relevante bestemmelser i Konventionen om beskyttelse og udnyttelse af grænseoverskridende vandløb og internationale søer, særlig artikel 7, og protokollen om grænseoverskridende virkninger af industriulykker, særlig artikel 13,

Som tager hensyn til de relevante bestemmelser i princip 13 og 16. i Rio-deklarationen om miljø og udvikling,

Som tager hensyn til forbrugeren-betaler-princippet som et generelt princip i international miljølovgivning, som også accepteres af parterne i ovennævnte konventioner,

Som mærker sig adfærdskodeksen for forureningsulykker i grænseoverskridende vandløb og søer fra De Forenede Nationers Økonomiske Kommission for Europas (ECE),

Som er opmærksomme på risikoen for skader på menneskets sundhed, ejendom og miljøet, som forårsages af grænseoverskridende virkninger af industriulykker,

Som er overbeviste om behovet for at fastsætte regler angående tredjeparts ansvar og miljøansvar med henblik på at sikre, at der kan ydes tilstrækkelig og omgående erstatning,

Som anerkender, at det er ønskeligt at revidere protokollen på et senere tidspunkt med henblik på at udvide dens anvendelsesområde, hvor dette er relevant,

er blevet enige om følgende:

Artikel 1

Formål

Protokollens formål er at fastsætte bestemmelser for et omfattende regelsæt for civilretligt ansvar samt for tilstrækkelig og omgående erstatning for skader forårsaget af de grænseoverskridende virkninger af industriulykker på grænseoverskridende vandområder.

Artikel 2

Definitioner

1. Definitionerne i protokollen gælder for protokollen, medmindre protokollen bestemmer andet.
2. I denne protokol forstås ved:
 - a) "Konventionerne": Konventionen om Beskyttelse og Udnyttelse af Grænseoverskridende Vandløb og Internationale Søer og Konventionen om Grænseoverskridende virkninger af Industriulykker, som blev vedtaget i Helsingfors den 17. marts 1992;

- b) “Protokol”: den foreliggende protokol;
- c) “Part”: en kontraherende part i denne konvention;
- d) “Skader”:
 - i) Tab af liv eller personskade;
 - ii) Tab af eller skade på ejendom, med undtagelse af ejendom, der ejes af den ansvarlige person ifølge denne protokol;
 - iii) Indkomsttab, som direkte skyldes en forringelse af juridisk beskyttede økonomiske interesser i enhver form for anvendelse af grænseoverskridende vandområder, og tabet skyldes en forringelse af de grænseoverskridende vandområder, idet der tages hensyn til besparelser og omkostninger;
 - iv) Udgifter til foranstaltninger for genoprettelse af de beskadigede grænseoverskridende vandområder, begrænset til udgifter til foranstaltninger, der er blevet eller vil blive udført;
 - v) Udgifter til forebyggende foranstaltninger, herunder eventuelle tab eller skader forårsaget af sådanne foranstaltninger, i det omfang skaderne opstår ud af eller som resultat af de grænseoverskridende virkninger af en industriulykke på grænseoverskridende vandområder;
- e) “Industriulykke”: en begivenhed, der skyldes en ukontrolleret udvikling i løbet af en farlig aktivitet:
 - i) I et anlæg, herunder affaldsanlæg, f.eks. under fremstilling, anvendelse, oplagring, håndtering eller bortskaffelse;
 - ii) under transport på det sted, hvor den farlige aktivitet foregår; eller
 - iii) under off-site transport via rørledninger;
- f) “Farlig aktivitet”: enhver aktivitet, hvor et eller flere farlige stoffer forekommer eller kan forekomme i mængder på eller over de tærskelmængder, der er opført i bilag I, og som er i stand til at forårsage grænseoverskridende virkninger på grænseoverskridende vandområder og deres vandanvendelse i tilfælde af en industriulykke;
- g) “Genoprettende foranstaltninger”. Alle rimelige foranstaltninger, der har til formål at genoprette eller genetablere beskadigede eller ødelagte komponenter af grænseoverskridende vandområder til de vilkår, som ville have eksisteret, hvis industriulykken ikke havde fundet sted, eller hvor dette ikke er muligt, eventuelt at indføre, hvad der svarer til disse komponenter i de grænseoverskridende vandområder. Den nationale lovgivning kan angive, hvem der er berettiget til at foretage sådanne foranstaltninger;
- h) “Forebyggende foranstaltninger”: Alle rimelige foranstaltninger, der træffes af personer, herunder offentlige myndigheder, efter en industriulykke, med henblik på at forebygge, mindske eller begrænse mulige tab eller skader eller at sørge for oprensning af miljøet. Den nationale lovgivning kan angive, hvem der er berettiget til at træffe sådanne foranstaltninger;

- i) “Regningsenhed”: den særlige trækingsret som defineret af Den Internationale Valutafond.

Artikel 3

Anvendelsesområde

1. Protokollen omfatter skader forårsaget af grænseoverskridende virkninger af en industriulykke på grænseoverskridende vandområder.
2. Protokollen finder kun anvendelse på skader, der er lidt i en anden part end den part, hvor industriulykken fandt sted.

Artikel 4

Objektivt ansvar

1. Driftsherren er ansvarlig for skader, der er forårsaget af en industriulykke.
2. Der påhviler ikke driftsherren noget ansvar i overensstemmelse med denne artikel, dersom denne godtgør, at skaden, på trods af at der var truffet tilstrækkelige sikkerhedsforanstaltninger:
 - (a) opstod på grund af en handling i forbindelse med væbnet konflikt, fjendtligheder, borgerkrig eller oprør;
 - (b) opstod på grund af et naturfænomen af usædvanlig, uundgåelig, uforudseelig og uimodståelig art;
 - (c) fuldt ud opstod på grund af overholdelse af et obligatorisk pålæg fra en offentlig myndighed i den part, hvor skaden skete; eller
 - (d) fuldt ud opstod på grund af en tredjeparts retsstridige handlemåde.
3. Hvis den person, som led skade eller en person, for hvem denne er ansvarlig i henhold til national lovgivning ved sin egen fejl har forårsaget skaden eller bidraget til denne, kan erstatningen nedsættes eller bortfalde under hensyntagen til alle omstændigheder.
4. Hvis to eller flere driftsherrer er ansvarlige i medfør af denne artikel, har den skadelidte ret til at søge fuld erstatning for skaden fra enhver eller samtlige ansvarlig(e) driftsherre(r). Imidlertid er en driftsherre, der beviser, at kun en del af skaden var forårsaget af en industriulykke, kun ansvarlig for den pågældende del af skaden.

Artikel 5

Culpa-baseret ansvar

Med forbehold af bestemmelserne i artikel 4 og i overensstemmelse med de relevante bestemmelser i gældende national ret, herunder den nationale ret angående ansatte og befuldmægtigede, er en person ansvarlig for skade, der opstår eller bidrages til ved denne persons retsstridige, forsætlige, uforsvarlige eller uagtsomme handling eller undladelse.

Artikel 6

Forebyggende foranstaltninger

1. Med forbehold af eventuelle krav i den nationale lovgivning eller andre relevante bestemmelser i konventionerne skal driftsherren efter en industriulykke træffe alle rimelige forebyggende foranstaltninger.
2. Uanset enhver anden bestemmelse i protokollen er enhver anden person end driftsherren, som handler med det ene formål at udøve forebyggende foranstaltninger ikke dermed hjemfalden til ansvar i medfør af protokollen under forudsætning af, at denne handlede med rimelighed og i overensstemmelse med gældende national lovgivning.

Artikel 7

Regresret

1. Enhver person, der er hjemfalden til ansvar i medfør af protokollen, har regresret i overensstemmelse med den kompetente domstols eller voldgiftsrets procedurer, som fastsat i henhold til artikel 14, over for enhver anden person, der ligeledes er ansvarlig i medfør af protokollen.
2. Der er intet i denne protokol, der forringer en eventuel regresret, som den ansvarlige person måtte have enten som udtrykkeligt angivet i de kontraktlige aftaler eller i medfør af den kompetente domstols lovgivning.

Artikel 8

Implementering

1. Parterne skal vedtage sådanne love, bestemmelser og administrative foranstaltninger, som er nødvendige for at gennemføre protokollen.
2. Med henblik på at fremme gennemsigtigheden skal parterne underrette sekretariatet om foranstaltninger til implementering af protokollen, som fastlagt i artikel 22.
3. Protokollens bestemmelser og foranstaltninger, der er vedtaget i henhold til stk. 1, finder anvendelse mellem parterne uden forskelsbehandling på grundlag af nationalitet, hjemsted eller bopæl.
4. Parterne sikrer et nært samarbejde for at fremme implementeringen af protokollen i overensstemmelse med deres forpligtelser i henhold til international ret.
5. For at fremme protokollens formål sørger parterne for, at der er adgang til oplysninger og tilsvarende adgang til klage og domstolsprøvelse, under behørigt hensyntagen til de legitime interesser hos den person, der er i besiddelse af oplysningerne, uden at det berører eksisterende internationale forpligtelser.

Artikel 9

Økonomiske begrænsninger

1. De økonomiske begrænsninger for ansvar i medfør af artikel 4 er anført i del 1 i bilag II. Sådanne begrænsninger omfatter ikke eventuelle renter eller omkostninger, der tildeles af den kompetente domstol.
2. De ansvarsgrænser, der er anført i del 1 i bilag II, ændres regelmæssigt af parternes forsamling under hensyntagen til risiciene ved farlige aktiviteter samt de farlige stoffers art, mængde og egenskaber, som er til stede eller kan være til stede ved sådanne aktiviteter.
3. Der er ingen økonomiske begrænsninger på ansvar i medfør af artikel 5.

Artikel 10

Forældelsesfrister for ansvar

1. Krav om erstatning i medfør af protokollen antages ikke til påkendelse, med mindre de gøres gældende inden for en periode på 15 år fra hændelsesdatoen for industriulykken.
2. Krav om erstatning i medfør af protokollen antages ikke til påkendelse, medmindre de gøres gældende inden for en periode på 3 år, efter at den skadelidte havde eller med rimelighed burde have haft kendskab til skaden og den ansvarlige person, under forudsætning af at forældelsesfristerne i medfør af stk. 1 ikke er overskredet.
3. Hvis industriulykken består af en række episoder med samme oprindelse, skal forældelsesfristerne i medfør af denne artikel løbe fra datoen for den sidste af disse episoder. Hvis industriulykken består af en løbende episode, skal sådanne forældelsesfrister løbe fra afslutningen af denne løbende episode.

Artikel 11

Forsikring og andre økonomiske garantier

1. Driftsherren skal sikre, at der for ansvar i medfør af artikel 4 etableres og fastholdes økonomiske garantier i form af forsikringer, kautionsforsikring eller andre økonomiske garantier, herunder finansielle mekanismer, der yder erstatning i tilfælde af insolvens med beløb, der mindst svarer til de i del 2 af bilag II nævnte minimumsgrænser for økonomiske garantier. Desuden kan parter opfylde deres forpligtelse i henhold til dette stykke for så vidt angår statsejede driftsherrer ved anvendelse af en erklæring om selvforsikring.
2. Parternes forsamling reviderer regelmæssigt de minimumsgrænserne for økonomiske garantier, der er anført i del 2 i bilag II under hensyntagen til risiciene ved de farlige aktiviteter samt arten, mængden og egenskaberne ved de farlige stoffer, som er til stede eller kan være til stede ved sådanne aktiviteter.
3. Ethvert erstatningskrav i medfør af protokollen kan gøres direkte gældende over for enhver person, der yder forsikring eller andre økonomiske garantier i henhold til stk. 1. Forsikringsgiveren eller den person, der yder den økonomiske garanti, har ret til at forlange

den i medfør af protokollens artikel 4 ansvarlige person inddraget. Forsikringsgivere og personer, der yder økonomiske garantier, kan påberåbe sig de ansvarsfrihedsgrunde, som den i medfør af protokollens artikel 4 ansvarlige person ville kunne gøre gældende. Der er intet i dette stykke, der forhindrer anvendelse af selvrisiko eller fælles betaling mellem forsikringsgiver og den sikrede, men dersom den sikrede skulle undlade at betale en eventuel selvrisiko eller fælles betaling, er dette ikke ansvarsfrihedsgrund over for skadelidte.

4. Uanset bestemmelser i stk. 3 skal en part, som ikke ønsker at træffe bestemmelser angående en ret til at foretage direkte søgsmål i medfør af stk. 3, give besked herom ved skriftlig anmeldelse til depositaren på tidspunktet for undertegnelse, ratifikation, godkendelse eller tiltrædelse af protokollen. Sekretariatet fører optegnelse over parter, der har givet meddelelse i medfør af dette stykke.

Artikel 12

Staters internationale ansvar

Protokollen påvirker ikke parternes rettigheder og forpligtelser i medfør af regler i den generelle international lovgivning hvad angår staters internationale ansvar.

PROCEDURER

Artikel 13

Kompetente domstole

1. Erstatningskrav i medfør af denne protokol kan kun gøres gældende ved domstole beliggende inden for en part, hvor:

- a) der er sket skade; eller
- b) industriulykken fandt sted, eller
- c) sagsøgte har sit sædvanlige opholdssted, eller hvis sagsøgte er et selskab eller en anden juridisk person eller en sammenslutning af fysiske eller juridiske personer, hvor vedkommende har sin hovedvirksomhed, vedtægtsmæssige hjemsted eller hovedkontor.

2. Hver part skal sikre, at dens domstole besidder den fornødne kompetence til at behandle sådanne erstatningssager.

Artikel 14

Voldgift

Hvis der opstår en tvist mellem personer, der kræver erstatning for skade i henhold til protokollen og personer, der er ansvarlige i henhold til protokollen, og såfremt det aftales mellem begge eller alle parter, kan tvisten indbringes til endelig og bindende voldgift i overensstemmelse med den faste voldgiftsrets frivillige regler for voldgift af tvister vedrørende naturressourcer og/eller miljøet.

Artikel 15

Litis pendens og beslægtede søgsmål

1. Såfremt krav, der har samme genstand og hviler på samme grundlag, indbringes for forskellige parters domstole, kan enhver domstol ud over den domstol, hvor der først blev indbragt et søgsmål, af sig selv udsætte sagen, indtil det er fastslået, at den ret, ved hvilken sagen først er anlagt, er kompetent.
2. Når det er fastslået, at den domstol, ved hvilken sagen først er anlagt, er kompetent, skal enhver anden domstol erklære sig inkompetent til fordel for den første.
3. Hvis beslægtede søgsmål indbringes for forskellige parters domstole, kan enhver domstol ud over den domstol, hvor der først blev indbragt et søgsmål, udsætte sagen.
4. Når de pågældende søgsmål verserer i første instans, kan enhver anden domstol end den, ved hvilken sagen først er anlagt, ligeledes efter anmodning fra en af parterne erklære sig inkompetent, forudsat at den ret, ved hvilken sagen først er anlagt, har kompetence til at påkende de pågældende krav, og dens lovgivning tillader konsolidering af beslægtede søgsmål.
5. For så vidt angår nærværende artikel betragtes søgsmål som beslægtede, hvor de er så tæt forbundne, at det er hensigtsmæssigt at behandle dem og træffe afgørelse samlet for at undgå risikoen for uforenelige domme i forskellige retssager.

Artikel 16

Anvendelig lovgivning

1. Alle forhold angående indhold og procedure med hensyn til erstatningskrav, der er indbragt for den kompetente domstol, der ikke specifikt reguleres i denne protokol, reguleres af denne domstols ret, herunder af regler i medfør af denne rets lovgivning vedrørende lovvalgsregler, jf. stk. 2.
2. Efter anmodning fra skadelidte, reguleres alle forhold angående indhold med hensyn til erstatningskrav, der er indbragt for den kompetente domstol, af den parts lovgivning, hvor industriulykken fandt sted, som om skaden var lidt i den pågældende part.

Artikel 17

Forholdet mellem protokollen og den gældende nationale lovgivning

Intet i denne protokol fortolkes som begrænsende i forhold til skadelidte personers rettigheder eller, som begrænsende i forhold til beskyttelsen eller genoprettelsen af miljøet i henhold til eventuelle bestemmelser i den gældende nationale lovgivning.

Artikel 18

Gensidig anerkendelse og fuldbyrdelse af domme og voldgiftskendelser

1. Enhver dom afsagt af en domstol med kompetence i overensstemmelse med artikel 13 eller enhver voldgiftskendelse, som kan fuldbyrdes i dommens oprindelsesland, og ikke længere kan underlægges fornyet prøvelse ved højere instans, skal anerkendes af samtlige

parter, så snart de påkrævede formaliteter inden for den pågældende part er gennemført, undtagen:

- a) Hvis dommen eller voldgiftskendelsen var et resultat af svig;
 - b) Hvis sagsøgte ikke i rimelig tid blev underrettet og fik en rimelig mulighed for at forelægge sin sag;
 - c) Hvis dommen eller voldgiftskendelsen er uforenelig med en tidligere dom, der er gyldigt afsagt i en anden part i forbindelse med den samme søgsmålsgrund og de samme parter; eller
 - d) Hvis dommen eller voldgiftskendelsen strider mod de grundlæggende retsprincipper inden for den part, hvor der søges om anerkendelse.
2. En dom eller en voldgiftskendelse, som er anerkendt i medfør af denne artikels stk. 1, kan fuldbyrdes inden for hver part, så snart de formelle krav inden for den pågældende part er overholdt. Disse formelle krav kan ikke medføre, at sagens materielle indhold genåbnes.
3. Bestemmelserne i denne artikels stk. 1 og 2 finder ikke anvendelse mellem parter, der er parter i en gældende aftale eller ordning om gensidig anerkendelse og fuldbyrdelse af domme, hvis dommen eller voldgiftskendelsen vil kunne anerkendes og fuldbyrdes i medfør af denne aftale eller ordning.

Artikel 19

Forholdet mellem protokollen og bilaterale, multilaterale eller regionale aftaler om erstatningsansvar

Når protokollens bestemmelser og bestemmelserne i en bilateral, multilateral eller regional aftale finder anvendelse på ansvar og erstatning for skade forårsaget af grænseoverskridende virkninger af industriulykker på grænseoverskridende vandområder, finder protokollen ikke anvendelse, forudsat at den anden aftale er gældende for de pågældende parter og var åbnet for undertegnelse, da protokollen blev åbnet for undertegnelse, også selv om aftalen blev ændret senere.

Artikel 20

Forholdet mellem protokollen og Det Europæiske Fællesskabs bestemmelser om parternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser

1. Domstolene i de parter, som er medlemmer af Det Europæiske Fællesskab, anvender de relevante fællesskabsbestemmelser i stedet for artikel 13, når sagsøgte har bopæl i en medlemsstat i Det Europæiske Fællesskab, eller parterne har givet kompetence til en domstol i en medlemsstat af Det Europæiske Fællesskab, og en eller flere af parterne har bopæl i en medlemsstat i Det Europæiske Fællesskab.
2. I deres indbyrdes forbindelser skal parter, der er medlemmer af Det Europæiske Fællesskab, anvende de relevante fællesskabsbestemmelser i stedet for artikel 15 og 18.

AFSLUTTENDE BESTEMMELSER

Artikel 21

Parternes forsamling

1. Der indstiftes hermed en parternes forsamling.
2. Parternes første møde indkaldes senest 18 måneder efter protokollens ikrafttræden og om muligt i forbindelse med et møde i en af konventionernes styrelsesråd. Derefter afholdes ordinære møder på tidspunkter, der fastsættes af protokollens parternes forsamling og eventuelt i forbindelse med et møde i en af konventionernes styrelsesråd. Ekstraordinære møder for parterne skal afholdes, når som helst parternes forsamling anser det for nødvendigt, eller efter skriftlig anmodning fra en af parterne, på betingelse af at denne anmodning støttes af mindst 1/3 af parterne, inden 6 måneder efter at en sådan anmodning er blevet videresendt til dem af sekretariatet.
3. Parterne skal ved det første møde ved konsensus vedtage en forretningsorden for deres møder og drøfte de nødvendige økonomiske regler.
4. Parternes forsamling skal have følgende funktioner:
 - a) at føre tilsyn med gennemførelsen og overholdelsen af protokollen, herunder relevant retspraksis fremlagt af parterne;
 - b) at overveje og vedtage eventuelle forslag til ændringer af protokollen eller dens bilag og forslag til eventuelle nye bilag, hvor dette er nødvendigt; og
 - c) at overveje og træffe enhver yderligere foranstaltning, som måtte være nødvendig med henblik på denne protokol.

Artikel 22

Sekretariatet

Sekretariatet for Den Økonomiske Kommission for Europa varetager følgende sekretariatsopgaver for protokollen:

- a) indkaldelse til og forberedelse af parternes møder;
- b) fremsendelse til parterne af rapporter og andre oplysninger, der er modtaget i overensstemmelse med protokollens bestemmelser;
- c) udførelse af sådanne andre funktioner, som er fastsat af parternes forsamling på grundlag af de til rådighed stående ressourcer.

Artikel 23

Bilag

Bilagene til protokollen udgør en integreret del heraf.

Artikel 24

Protokolændringer

1. Enhver part kan fremsætte forslag til ændringer af protokollen.
2. Ændringsforslag til protokollen behandles på et møde mellem parterne.
3. Ethvert forslag til ændring til protokollen skal skriftligt forelægges sekretariatet, som senest seks måneder inden det møde, hvor det foreslås vedtaget, videresender det til alle parter, til andre stater og regionale økonomiske integrationsorganisationer, som har accepteret at være bundet af protokollen, og for hvem den endnu ikke er trådt i kraft samt til signatarstaterne.
4. Parterne bestræber sig på at nå til enighed ved konsensus om enhver foreslået ændring af protokollen. Hvis alle bestræbelser på at opnå enighed er udtømt, og der er opnået enighed, vedtages ændringen som en sidste mulighed med et stemmeflertal på mindst tre fjerdedele af de parter, der er tilstede, og som afgiver stemme ved mødet.
5. I denne artikel forstås ved "parter, der er tilstede og afgiver stemme" parter, der er tilstede, og som enten stemmer for eller imod.
6. Enhver ændring af protokollen, som vedtages i overensstemmelse med stk. 4, sendes af sekretariatet til depositaren, som videresender den til alle parter, til andre stater og regionaløkonomiske integrationsorganisationer, som har accepteret at være bundet af protokollen, og for hvem den endnu ikke er trådt i kraft samt til signatarstaterne.
7. Enhver anden ændring end den i bilag I eller II anførte, træder i kraft for de parter, der har ratificeret, godkendt eller accepteret den på den 90. dag efter den dag, på hvilken depositaren har modtaget meddelelse om ratifikation, godkendelse eller accept fra mindst 3/4 af dem, som var parter på vedtagelsesdatoen. Derefter træder den i kraft på den 90. dag efter den dag, på hvilken den pågældende part deponerer sit instrument til ratifikation, godkendelse eller accept af ændringen.
8. Enhver part, som ikke er i stand til at godkende en ændring af bilag I eller II, skal skriftligt underrette depositaren herom senest 12 måneder efter datoen for udsendelse af vedtagelsen. Depositaren skal straks underrette samtlige parter om modtagelsen af en sådan meddelelse. En part kan til enhver tid trække en tidligere meddelelse om manglende accept tilbage, hvorefter ændringen af bilag I eller II træder i kraft for den pågældende parter.
9. Ved udgangen af tolv måneder efter datoen for depositarens udsendelse, jf. stk. 6, træder et ændringsforslag til bilag I eller II i kraft for de parter, der ikke har indsendt en meddelelse til depositaren i overensstemmelse med stk. 8, under forudsætning af, at ikke mere end en tredjedel af parterne på det tidspunkt af dem, der var parter på tidspunktet for vedtagelsen af ændringen, har indsendt en sådan meddelelse.

10. Hvis en ændring af et bilag direkte har relation til en ændring af protokollen, som ikke henviser til bilag I, II eller III, træder den ikke i kraft før end det tidspunkt, hvor ændringen af protokollen træder i kraft.

Artikel 25

Stemmeret

1. Hver part har én stemme, medmindre andet følger af stk. 2.
2. Regionale organisationer for økonomisk integration udøver inden for deres kompetenceområde stemmeretten med et antal stemmer svarende til det antal af deres medlemsstater, der er parter i protokollen. Sådanne organisationer må ikke udøve deres stemmeret, hvis deres medlemsstater gør det, og omvendt.

Artikel 26

Bilæggelse af tvister

1. Hvis der opstår en tvist mellem to eller flere parter om fortolkningen eller anvendelsen af protokollen, søger disse at nå frem til en forhandlingsløsning eller at bilægge tvisten på en anden måde, som alle tvistens parter kan acceptere.
2. I forbindelse med undertegnelse, ratifikation, accept, godkendelse eller tiltrædelse af protokollen, eller på et hvilket som helst senere tidspunkt, kan en part skriftligt over for depositaren erklære, at den med hensyn til tvister, der ikke kan løses i overensstemmelse med stk. 1, accepterer en af eller begge af følgende tvistbilæggelsesprocedurer som bindende i forhold til enhver anden part, der accepterer samme forpligtelse:
 - a) indbringelse af tvisten for Den Internationale Domstol;
 - b) voldgift i overensstemmelse med proceduren i bilag III.
3. Hvis parterne i en tvist har accepteret begge de i stk. 2 nævnte tvistbilæggelsesprocedurer, kan tvisten blot indbringes for Den Internationale Domstol, medmindre parterne aftaler andet.

Artikel 27

Undertegnelse

1. Protokollen er åben for undertegnelse i Kiev (Ukraine) fra den 21. til den 23. maj 2003 og derefter i De Forenede Nationers hovedkvarter i New York indtil den 31. december 2003 for de stater, der er medlemmer af Den Økonomiske Kommission for Europa, og for de stater, som har rådgivende status ved Den Økonomiske Kommission for Europa i henhold til stk. 8 i Det Økonomiske og Sociale Råds resolution 36 (IV) af 28. marts 1947, samt for regionale organisationer for økonomisk integration bestående af suveræne stater, der er medlemmer af Den Økonomiske Kommission for Europa, og som har overdraget de pågældende

organisationer kompetence på de områder, der er omfattet af denne protokol, herunder kompetence til at indgå traktater på disse områder.

2. Ved undertegnelsen skal regionale organisationer for økonomisk integration afgive en erklæring, hvori de anfører deres myndighedsområde hvad angår de forhold, der reguleres i protokollen, og som medlemsstaterne af den pågældende organisation har overdraget den kompetence for, arten og omfanget af denne kompetence, herunder kompetence til at indgå traktater vedrørende disse forhold.

Artikel 28

Ratifikation, accept, godkendelse og tiltrædelse

1. Denne protokol forelægges til ratifikation, accept eller godkendelse af signatarstaterne og af regionale organisationer for økonomisk integration, som nævnt i artikel 27, forudsat at de pågældende stater og organisationer er parter i en eller flere af konventionerne.

2. Protokollen er åben for tiltrædelse for de stater og regionale organisationer for økonomisk integration, der er omhandlet i artikel 27, forudsat at disse stater og organisationer er parter i en eller begge af konventionerne.

3. Enhver anden stat, der ikke er omfattet af stk. 2, men som er medlem af De Forenede Nationer, kan tiltræde protokollen, hvis dette godkendes af parternes forsamling. I sit tiltrædelsesinstrument skal en sådan stat angive, at parternes forsamling har godkendt dens tiltrædelse af protokollen, og specificere, på hvilket tidspunkt denne godkendelse blev opnået.

4. Enhver af de i artikel 27 nævnte organisationer, som bliver part i protokollen, uden at nogen af dens medlemsstater er part, er underlagt samtlige protokollens forpligtelser. Hvis en eller flere medlemsstater i en sådan organisation er part i protokollen, skal organisationen og dens medlemsstater fastlægge deres respektive ansvarsområder med hensyn til opfyldelse af deres forpligtelser i henhold til protokollen. I sådanne tilfælde er organisationen og medlemsstaterne ikke samtidig bemyndiget til at udøve rettigheder i henhold til protokollen.

5. I sine formelle instrumenter til ratifikations-, accept-, godkendelses- eller tiltrædelse skal de i artikel 27 nævnte regionale organisationer for økonomisk integration afgrænse deres jurisdiktion med hensyn til forhold, som er underlagt protokollen. Disse organisationer skal endvidere underrette depositaren om eventuelle ændringer i deres jurisdiktion.

Artikel 29

Ikrafttræden

1. Denne konvention træder i kraft halvfems dage efter deponering af det 16. ratifikations-, accept-, godkendelses- eller tiltrædelsesinstrument, jf. dog stk. 2.

2. Artikel 2, stk. 2, litra e) (iii) træder i kraft, når tærskelmængderne, ansvarsgrænserne og minimumsgrænserne for økonomisk sikkerhed for rørledninger er fastsat i bilag I og II i overensstemmelse med artikel 24, stk. 8 og 9.

3. I forbindelse med stk. 1 betragtes et instrument, der deponeres af en organisation som omhandlet i artikel 27, ikke som et yderligere instrument i forhold til dem, som organisationens medlemsstater har deponeret.

4. For hver stat eller organisation som omhandlet i stk. 27, der ratificerer, accepterer eller godkender protokollen eller tiltræder denne efter deponeringen af det 16. ratifikations-, accept-, godkendelses- eller tiltrædelsesdokument, træder protokollen i kraft halvfems dage efter en sådan stats eller organisations deponering af sit ratifikations-, accept-, godkendelses- eller tiltrædelsesinstrument.

Artikel 30

Forbehold

Der kan ikke tages forbehold for denne protokol.

Artikel 31

Udtræden

1. Når som helst efter udløbet af en frist på tre år efter denne protokols ikrafttræden for en part, kan denne part udtræde af protokollen ved skriftlig meddelelse til depositaren.
2. Udtrædelsen får virkning et år efter, at depositaren har modtaget meddelelsen, eller fra en senere dato, som måtte være angivet i meddelelsen.

Artikel 32

Depositaren

De Forenede Nationers generalsekretær er depositar for denne protokol.

Artikel 33

Tekstens gyldighed

De originale eksemplarer af denne protokol, hvis engelske, franske og russiske versioner har samme gyldighed, deponeres hos De Forenede Nationers generalsekretær.

TIL BEKRÆFTELSE HERAF har undertegnede, som er behørigt bemyndiget hertil, undertegnet denne protokol.

UDFÆRDIGET i Kiev, den enogtyvende maj totusindogtre.

Bilag I

FARLIGE STOFFER OG DERES TÆRSKELMÆNGDER MED HENBLIK PÅ FASTSÆTTELSE AF FARLIGE AKTIVITETER

1. De tærskelmængder, der er fastsat nedenfor, vedrører hver enkel farlig aktivitet eller gruppe af farlige aktiviteter.
2. I de tilfælde, hvor et stof eller tilberedning, der er nævnt i del to, også falder ind under en kategori i del 1, anvendes den tærskelmængde, der er fastsat i del 2.

Del 1

KATEGORIER AF STOFFER OG TILBEREDNINGER. SOM IKKE SPECIFIKT ER NÆVNT I DEL 2

<i>Kategori</i>	<i>Tærskelmængde (t)</i>
I. Meget giftig	20
II. Giftig	200
III. Farligt for miljøet.....	200

Del 2

NÆVNTE STOFFER

<i>Stoffer</i>	<i>Tærskelmængde (t)</i>
Olieprodukter:	25 000
a) Benzin og nafta,	
b) Petroleum (herunder jet fuel),	
c) Gasoiler (herunder dieselolie, fyringsgasolie og gasolieblandinger)	

Bemærkninger til de vejledende kriterier for de kategorier af stoffer og præparationer, der er anført i del 1

I mangel af andre passende kriterier, som f.eks. Den Europæiske Unions klassificeringskriterier for stoffer og præparater, kan parterne anvende følgende kriterier ved klassificeringen af stoffer og præparater i forbindelse med del 1 i dette bilag.

I. MEGET GIFTIG

Stoffer med egenskaber, der svarer til de i tabel 1 eller tabel 2 anførte, og som på grund af deres fysiske og kemiske egenskaber er i stand til at skabe industriulykker:

Tabel 1

LD ₅₀ (oral) mg/kg kropsvægt LD ₅₀ ≤ 25	LD ₅₀ (dermal) mg/kg kropsvægt LD ₅₀ ≤ 50
LD ₅₀ oral i rotter	
LD ₅₀ dermal i rotter eller kaniner	

Tabel 2

Kritisk dosis mg/kg kropsvægt	< 5
når stoffets akutte orale toksicitet i dyr er blevet bestemt ved anvendelse af fastdosismetoden	

II. GIFTIG

Stoffer med egenskaber, der svarer til de i tabel 3 eller 4 nævnte og som har fysiske og kemiske egenskaber, der er i stand til at skabe industriulykker:

Tabel 3

LD ₅₀ (oral) mg/kg kropsvægt 25 < LD ₅₀ ≤ 200	LD ₅₀ (dermal) mg/kg kropsvægt 50 < LD ₅₀ ≤ 400
LD ₅₀ oral i rotter LD ₅₀ dermal i rotter eller kaniner	

Tabel 4

Kritisk dosis mg/kg kropsvægt = 5
når stoffets akutte orale toksicitet i dyr er blevet bestemt ved anvendelse af fastdosismetoden

III. FARLIG FOR MILJØET

Stoffer som viser værdier for akut toksicitet for vandmiljøet svarende til tabel 5:

Tabel 5

LC ₅₀ mg/l LC ₅₀ ≤ 10	EC ₅₀ mg/l EC ₅₀ ≤ 10	IC ₅₀ mg/l IC ₅₀ ≤ 10
LC ₅₀ fisk (96 timer)	EC ₅₀ daphnia (48 timer)	IC ₅₀ alger (72 timer)
når stoffet ikke er let nedbrydeligt, eller log Pow > 3.0 (med mindre den ved eksperiment bestemte BCF < 100)		

Forkortelsesliste

Pow	-	octanol/vand fordelingskoefficient
BCF	-	biokoncentrationsfaktor
LD	-	dødelig dosis
LC	-	dødelig koncentration
EC	-	effektiv koncentration
IC	-	hæmmende koncentration

Bilag II

ANSVARS- OG ERSTATNINGSGRÆNSER OG MINIMUMSGRÆNSER FOR FINANSIEL SIKKERHED

Del 1

ANSVARS- OG ERSTATNINGSGRÆNSER

1. I forbindelse med fastsættelse af ansvarsbegrænsningerne i henhold til artikel 4, i medfør af artikel 9, er farlige aktiviteter grupperet i tre forskellige kategorier afhængig af deres farepotentialer.

2. Disse kategorier er følgende:

Kategori A: Farlige aktiviteter, hvor et eller flere farlige stoffer, der falder ind under de kategorier, der er specificeret i del 1 i bilag I, er eller kan være til stede i mængder, som ikke overstiger fire gange de tærskelmængder, der er specificeret i bilag I;

Kategori B: Farlige aktiviteter hvor et eller flere farlige stoffer, der falder ind under de kategorier, der er specificeret i del 1 i bilag I, er eller kan være til stede i mængder, som ikke overstiger fire gange de tærskelmængder, der er specificeret i bilag I;

Kategori C: Farlige aktiviteter, hvor et eller flere farlige stoffer, der er nævnt i del 2 i bilag I, er eller kan være til stede i mængder, der svarer til eller overstiger den tærskelmængde, der er specificeret i bilag I.

3. Ansvarsbegrænsningerne for de tre kategorier af farlige aktiviteter er som følger:

Kategori A farlige aktiviteter 10 mio. regningsenheder;

Kategori B. Individuelle farlige stoffer 40 mio. regningsenheder;

Kategori C Farlige aktivitet er 40 mio. regningsenheder.

Del 2

MINIMUMSBEGRÆNSNINGER AF FINANSIEL SIKKERHED

4. I forbindelse med fastsættelse af minimumsbegrænsningerne for finansiel sikkerhed i henhold til artikel 11 er de farlige aktiviteter grupperet i tre forskellige kategorier, afhængig af deres farepotentiale.

5. Disse kategorier er følgende:

Kategori A: Farlige aktiviteter, hvor et eller flere farlige stoffer, der falder ind under de kategorier, der er specificeret i del 1 i bilag I, er eller kan være til stede i mængder, som ikke overstiger fire gange de tærskelmængder, der er specificeret i bilag I;

Kategori B: Farlige aktiviteter, hvor et eller flere farlige stoffer, der falder ind under de kategorier, der er specificeret i del 1 i bilag I, er eller kan være til stede i mængder, som ikke overstiger fire gange de tærskelmængder, der er specificeret i bilag I;

Kategori C: Farlige aktiviteter, hvor et eller flere farlige stoffer, der er nævnt i del 2 i bilag I, er eller kan være til stede i mængder, der svarer til eller overstiger den tærskelmængde, der er specificeret i bilag I.

6. Minimumsbegrænsningerne for finansiel sikkerhed for de tre kategorier af farlige aktiviteter er som følger:

Kategori A farlige aktiviteter 2,5 mio. regningsenheder;

Kategori B. Individuelle farlige stoffer 10 mio. regningsenheder;

Kategori C Farlige aktivitet er 10 mio. regningsenheder.

Bilag III

VOLDGIFT

1. Hvis en tvist indbringes til voldgiftsbehandling i henhold til artikel 26, stk. 2, skal parten eller parterne meddele sekretariatet voldgiftens genstand og i særdeleshed anføre de artikler i protokollen, hvis fortolkning eller anvendelse stridsspørgsmålet drejer sig om. Sekretariatet sender de modtagne oplysninger til alle parter i protokollen.
2. Voldgiftsretten består af tre medlemmer. Både den eller de parter, der ønsker sagen afgjort ved voldgift, og den anden eller de øvrige parter i tvisten udpeger en voldgiftsmand, og de to således udpegede voldgiftsmænd udpeger efter fælles overenskomst den tredje voldgiftsmand, som er formand for voldgiftsretten. Sidstnævnte må ikke være statsborger hos en af parterne i tvisten, og ej heller have fast bopæl på en af parternes territorium eller være ansat af nogen af disse, ej heller have beskæftiget sig med sagen på anden vis.
3. Hvis formanden for voldgiftsretten ikke er udpeget senest to måneder efter udpegelsen af den anden voldgiftsmand, skal sekretariatet for Den Økonomiske Kommission for Europa efter anmodning fra en af parterne i tvisten udpege formanden inden for en frist på yderligere to måneder.
4. Hvis en af parterne i tvisten ikke har udpeget en voldgiftsmand senest to måneder efter modtagelsen af anmodningen, kan den anden part underrette sekretariatet for Den Økonomiske Kommission for Europa, som skal udpege formanden for voldgiftsretten inden for en frist på yderligere to måneder. Efter udpegelsen skal formanden for voldgiftsretten anmode den part, som ikke har udpeget en voldgiftsmand, om at gøre dette inden for to måneder. Efter udløbet af denne frist underretter formanden sekretariatet for Den Økonomiske Kommission for Europa, som foretager udpegelsen inden for en frist på yderligere to måneder.
5. Voldgiftsretten afsiger sin kendelse i overensstemmelse med international ret og i overensstemmelse med de i denne protokol indeholdte bestemmelser.
6. Enhver voldgiftsret, der nedsættes i henhold til bestemmelserne i dette bilag, fastsætter selv sin forretningsorden.
7. Voldgiftsrettens afgørelse, både om procedurespørgsmål og om sagens realitet, træffes ved flertalsafgørelse blandt dens medlemmer.
8. Voldgiftsretten kan træffe alle nødvendige foranstaltninger for at fastlægge sagens sammenhæng.
9. Parterne i tvisten skal lette voldgiftsrettens arbejde og skal i særdeleshed med anvendelse af alle til rådighed stående midler:
 - (a) stille alle relevant dokumenter, faciliteter og oplysninger til rådighed for den
 - (b) i det nødvendige omfang gøre det muligt for den at indkalde vidner eller eksperter og høre disse.

10. Parterne og voldgiftsmændene sikrer, at enhver oplysning, de modtager i fortrolighed under voldgiftsbehandlingen, behandles fortroligt.
11. Voldgiftsretten kan efter anmodning fra en af parterne anbefale foreløbige forholdsregler.
12. Hvis en af parterne i tvisten ikke møder for voldgiftsretten eller ikke forsvarer sin sag, kan den anden part anmode voldgiftsretten om at fortsætte sagsbehandlingen og afgive sin endelige kendelse. En parts fravær eller undladelse af at forsvare sin sag forhindrer ikke videre sagsbehandling.
13. Voldgiftsretten kan behandle og afsige kendelse om modkrav, der har direkte forbindelse med tvistens genstand.
14. Medmindre voldgiftsretten beslutter andet på grund af særlige omstændigheder ved sagen, afholdes voldgiftsrettens udgifter, herunder også vederlag til dens medlemmer, ligeligt af tvistens parter. Voldgiftsretten fører regnskab over alle sine udgifter og fremlægger en endelig opgørelse derover for parterne.
15. Enhver part i denne konvention, som har en juridisk interesse i tvistens genstand, og som kan berøres af en kendelse i sagen, kan intervenere i sagsbehandlingen med voldgiftsrettens samtykke.
16. Voldgiftsretten afgiver sin kendelse senest fem måneder efter datoen for sin oprettelse, medmindre den skønner det nødvendigt at forlænge denne tidsfrist med en periode, der ikke bør overstige fem måneder.
17. Voldgiftsrettens kendelse skal ledsages af en begrundelse. Den er endelig og bindende for alle tvistens parter. Kendelsen skal af voldgiftsretten sendes til tvistens parter og til sekretariatet. Sekretariatet sender de modtagne oplysninger til alle parter i denne konvention.
18. Enhver tvist, som måtte opstå mellem parterne vedrørende fortolkningen eller fuldbyrdelsen af kendelsen, kan af en af parterne indbringes for den voldgiftsret, der afgav kendelsen, eller, hvis denne ikke kan behandle sagen, for en anden voldgiftsret, der nedsættes til dette formål på samme måde som den første.

BILAG B:

**DET EUROPÆISKE FÆLLESSKABS ERKLÆRING I HENHOLD TIL ARTIKEL 27
I PROTOKOL OM CIVILRETTLIGT ANSVAR OG ERSTATNING FOR SKADER
FORÅRSAGET AF GRÆNSEOVERSKRIDENDE VIRKNINGER AF
INDUSTRIULYKKER PÅ GRÆNSEOVERSKRIDENDE VANDOMRÅDER**

Det Europæiske Fællesskab erklærer, at det "i henhold til Traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, særlig artikel 175 og 67, har kompetence til at indgå internationale aftaler, når de bidrager til forfølgelsen af målsætningerne på disse områder.